

**Експертний висновок
до законопроєкту згідно із статтею 27
Бюджетного кодексу України**

1. Назва законопроєкту

«Про внесення змін до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (щодо відновлення справедливості справляння єдиного внеску) (реєстр. № 2190-2 від 11.10.2019), внесений народними депутатами України Королевською Н. Ю. та Солодом Ю. В.

2. Завдання законопроєкту

Законопроєктом передбачається внести зміни до Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464), зокрема:

звільнити від сплати єдиного внеску фізичних осіб - підприємців, в тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, якщо вони працюють відповідно до закону за трудовим договором та отримують за основним місцем роботи та/або роботи за сумісництвом заробітну плату у загальному розмірі не менше гарантованої державою мінімальної заробітної плати, встановленої Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік;

надати право фізичним особам – підприємцям (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), особам, які провадять незалежну професійну діяльність та членам фермерського господарства самостійно визначити базу нарахування, у разі якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу.

Також, пропонується звільнити від сплати єдиного внеску фізичних осіб – підприємців (крім фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), осіб, які провадять незалежну професійну діяльність та членів фермерського господарства, у разі, якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток) від їх діяльності в період від 01 січня 2017 року до моменту вступу в силу законопроєкту.

При цьому, пропонується до зазначених платників внеску не застосовувати відповідальність, штрафні та фінансові санкції, передбачені Законом № 2464, за невиконання обов'язків платника єдиного внеску, в період з 01 січня 2017 року до моменту набрання чинності цим законопроєктом, а також недоїмку, що виникла у цих платників, пропонується визнати безнадійною та списати в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроєкту призведе до втрат надходжень бюджетів

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Міністерство фінансів України

Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000A9A92C00E9DC7900

Підписувач Ходаковський Павло Вікторович

Дійсний з 01.10.2019 0:00:00 по 01.10.2021 0:00:00

11220-03-3/30540 від 25.11.2019

Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, а також до зменшення їх дохідної частини.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

За даними інформаційної системи контролюючих органів заборгованість фізичних осіб (крім фізичних осіб - підприємців, які перебувають на спрощеній системі оподаткування) та фізичних осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, з єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування станом на 01.10.2019 становить **понад 6 млрд гривень**.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Пропозиції щодо збалансування надходжень єдиного соціального внеску та відповідних виплат з фондів у разі реалізації положень законопроекту відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Прийняття законопроекту може призвести до зменшення дохідної частини бюджетів Пенсійного фонду та фондів соціального страхування, що потребуватиме визначення джерел компенсації додаткових видатків Державного бюджету України. Суб'єктом права законодавчої ініціативи не додано фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки), що не узгоджується з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

В цілому підтримуючи ідею врегулювання питання сплати єдиного соціального внеску фізичними особами – підприємцями (крім фізичних осіб - підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування) та особами, які провадять незалежну професійну діяльність, якщо такими платниками не отримано дохід (прибуток), зазначаємо таке.

Звільнення від сплати єдиного внеску фізичних осіб - підприємців, в тому числі тих, які обрали спрощену систему оподаткування, якщо вони працюють відповідно до закону за трудовим договором та отримують за основним місцем роботи та/або роботи за сумісництвом заробітну плату у загальному розмірі не менше гарантованої державою мінімальної заробітної плати, встановленої Законом України про Державний бюджет України на відповідний рік суперечить одному із принципів загальнообов'язкового державного соціального страхування, визначених абзацом третім статті 5 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, а саме, обов'язковості страхування осіб, які працюють на умовах трудового договору (контракту) та інших підставах, передбачених законодавством про працю, та осіб, які забезпечують себе роботою самостійно (члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), громадян - суб'єктів підприємницької діяльності.

Також, надання права фізичним особам – підприємцям (крім фізичних осіб –

підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування), особам, які провадять незалежну професійну діяльність та членам фермерського господарства самостійно визначити базу нарахування, у разі якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному кварталі або окремому місяці звітного кварталу, призведе до нерівномірності наповнення бюджетів Пенсійного фонду України та фондів соціального страхування, що негативно позначиться на державних гарантіях забезпечення конституційного права громадян на соціальний захист.

Зменшення надходжень єдиного соціального внеску може вплинути на збалансованість бюджетів Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, що потребуватиме визначення джерел компенсації додаткових видатків Державного бюджету України (в частині фінансового забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду України).

Також зазначаємо, що у разі несплати зазначеними категоріями осіб єдиного внеску в розмірі, меншому ніж мінімальний страховий внесок, такі особи не можуть вважатися застрахованими особами і це призведе, зокрема, до неможливості зарахування таких періодів до страхового стажу зазначених осіб при призначенні пенсій (в повному обсязі).

Пропозиція щодо списання недоїмки, що виникла у платників єдиного внеску, шляхом визнання її безнадійною та списання в порядку, передбаченому Податковим кодексом України для списання безнадійного податкового боргу, не може бути підтримана, оскільки не відповідає критеріям визнання боргу безнадійним, які передбачені статтею 101 Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

Крім того, зазначена вище пропозиція є дискримінаційною відносно тих платників єдиного соціального внеску, які сумлінно його сплачували, а також тих, які також в минулому допустили зазначені порушення, але вже припинили свою діяльність після 1 січня 2017 року відповідно до вимог законодавства та сплатили належні суми єдиного внеску, штрафів та пеню.

Після прийняття таких змін зазначена категорія громадян може в судовому порядку позиватись щодо повернення сплачених коштів.

Ураховуючи викладене, законопроект не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Павло ХОДАКОВСЬКИЙ